

GENOOTSCHAP NEDERLAND - ARUBA

NIEUWSBRIEF JANUARI 2020

Geachte deelnemer van het Genootschap Nederland-Aruba, geachte lezer!

Januari 2020, het nieuwe jaar heeft zijn eerste maand afgeleverd. Ook in dit 23ste jaar van het Genootschap Nederland-Aruba hopen wij u weer een interessante Nieuwsbrief te bezorgen én bovendien boeiende bijeenkomsten. Onze programmacommissie bestaande uit Margie van Gijn en Justine Kerssemakers buigt zich daarover.

Vorig jaar werd in vele beschouwingen aandacht besteed aan het 65-jarig bestaan van het Statuut voor het Koninkrijk. In deze Nieuwsbrief hebben wij er twee voor u uitgelicht: die van Frits Goedgedrag (voorzitter van de Raad van Advies Aruba) en van Paul Comenencia (Staatsraad van het Koninkrijk). Gouverneur Alfonso Boekhoudt hield een pleidooi voor meer gemeenschapszin en GNA-ereidid Henk Timmer noemt onafhankelijkheid van Aruba niet aan de orde. Veel leesplezier!

*Nico van Grieken,
Voorzitter*

= = = = = = = = = =

Inhoud:

- **Gouverneur Alfonso Boekhoudt over de Arubaanse identiteit**
- **Frits Goedgedrag, voorzitter Raad van Advies Aruba: Inspecties onderwijs en gezondheidszorg in koninkrijksverband organiseren**
- **Staatsraad Paul Comenencia: Caribische rijkdelen moeten zich actiever interesseren voor de Koninkrijksrelaties**
- **Henk Timmer: ‘Een onafhankelijk Aruba is niet aan de orde’**

Gouverneur Boekhoudt: ‘Minder gemeenschapszin doet afbreuk aan de identiteit van de Arubaan’

Gouverneur Alfonso Boekhoudt

‘Als wij muren optrekken rondom ons huis en ons alleen maar bezighouden met wat daarbinnen gebeurt, dan doen wij afbreuk aan de gemeenschapszin. Binnen de valse bescherming daarvan is het makkelijk om medeleven te verliezen. Dit leidt tot meer vijandigheid, afgunst, laster, kwaad, haat en wrok – vaak achter de anonimiteit van sociale media en via radioprogramma’s en kranten.’

Aldus Alfonso Boekhoudt, sinds januari 2017 gouverneur van Aruba, in zijn kersttoespraak 2019 in Oranjestad. Verminderde gemeenschapszin, zo zei hij, doet afbreuk aan de identiteit van de Arubaan: ‘Een vredelievende, hartelijke, aimabele, bescheiden, tolerante en respectvolle persoon.’

Wanneer je het nieuws of de ontwikkelingen op ons eiland volgt, dan is het soms makkelijk om moed en animo te verliezen, vervolgde hij. ‘Er is zoveel polarisatie, onenigheid, onrechtvaardigheid, vervolging en isolering, die als een destructieve kracht deze gemeenschap geselen.’

Gezamenlijke inspanning

Een eensgezinde gemeenschap – waaraan wij allemaal actief en positief bijdragen – versterkt onze democratie en geeft polarisatie en egoïsme geen kans, meent Boekhoudt. ‘Eenheid versterkt vrijgevigheid. Wij mogen niet vergeten dat de grootste dingen die wij hebben bereikt als land, zijn bereikt door gezamenlijke inspanning en niet door het najagen van politieke of persoonlijke doelen.’

De gouverneur ziet het belang van gezamenlijke inspanning tijdens zijn talloze bezoeken aan stichtingen en instellingen. ‘Het is de bezorgde burger die de mouwen opstroopt en die begint met initiatieven, zowel kleine als grote, om degenen te beschermen die zichzelf niet kunnen redden.’ Hij noemde projecten voor weeskinderen en voor kinderen die geen speelgoed hebben, en projecten om flora en fauna, zowel in zee als op het land, te beschermen.

Uitdagingen en bundeling van krachten

‘Waar wij uitdagingen waarnemen, zien we dat mensen de krachten bundelen. Bedenk dat wat wij kunnen bereiken voor onze eigen burens, impact heeft op onze buurt, onze gemeenschap en heel het eiland.’

Een gezonde gemeenschap met belangrijke waarden als vrijheid, gelijkheid en gelijke kansen is afhankelijk van de manier waarop wij communiceren, hoe wij omgaan met de mensen die we dagelijks tegenkomen, aldus Boekhoudt. ‘Altijd als de burgers van deze democratie zich wisten te verenigen, wist Aruba vooruit te komen, op eigen wijze en op eigen kracht. Dit is wat ons als Arubaan, in goede zin, kenmerkt.’

* * *

Raad van State viert 65-jarig bestaan Statuut voor het Koninkrijk

**Frits Goedgedrag, voorzitter Raad van Advies Aruba:
‘Waarom niet inspecties voor onderwijs en gezondheidszorg
in Koninkrijksverband organiseren?’**

‘Op 15 december 1954 is er iets bijzonders ontstaan: een Koninkrijk van gelijkwaardige partners ‘steunend op eigen kracht, doch met de wil elkander bij te staan’. Dát Koninkrijk is nu 65 jaar jong en daarom zijn wij vandaag hier. We vieren de verjaardag van de koninkrijksband. En dat is terecht: iets wat mooi en waardevol is, moet gevierd worden. Er is veel om dankbaar voor te zijn.’

Aldus Frits Goedgedrag, staatsraad in bijzondere dienst, oud-gouverneur van de Nederlandse Antillen, van Curaçao en voorzitter van de Raad van Advies van Aruba, tijdens het symposium dat de Raad van State op 16 december 2019 hield ter viering van het 65-jarig bestaan van het Statuut voor het Koninkrijk. Ook Paul Rosenmöller, voorzitter van de commissie koninkrijksrelaties van de Eerste Kamer sprak naar aanleiding van de verjaardag van het Statuut.

De bijeenkomst werd onder anderen bijgewoond door Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix. Zij werd ontvangen door Thom de Graaf, vice-president van de Raad van State en Johan Remkes, waarnemend burgemeester van Den Haag. De prinses sprak na afloop met jonge professionals met een Caribische achtergrond. Ook de ministers Ank Bijleveld (Defensie) en Raymond Knops (BZK en Koninkrijksrelaties) waren bij de viering aanwezig.

Goedgedrag: ‘Samen kunnen wij meer’

Frits Goedgedrag pleitte in zijn toespraak voor meer samenwerking. ‘Binnen het Koninkrijk staan we elkaar bij. Terecht, want samen kunnen we meer! Ik denk aan defensie, noodhulp na rampen, de rechterlijke macht en de rechtshandhaving. Daarnaast is er veel positieve samenwerking tussen onder meer universiteiten, hogescholen, ziekenhuizen en natuurorganisaties.’

Onderwijs en volksgezondheidsinspectie in koninkrijksverband

Hij noemde de Dutch Caribbean Nature Alliance als koninkrijksbreed samenwerkingsverband. ‘Dat smaakt naar meer! Waarom niet dergelijke verbanden ook voor monumentenzorg, reddingsbrigades of bibliotheken?’

Ik denk ook dat we de komende 65 jaar veel meer nadruk moeten leggen op het belang van dergelijke vormen van samenwerking. Waarom organiseren we inspecties van het onderwijs en de volksgezondheid niet in koninkrijksverband? Dan zouden we heel praktisch aan het werk kunnen gaan voor al onze burgers. Want: samen kunnen we meer.’

Goedgedrag herinnerde in zijn toespraak aan het Koninkrijk van 1954. De jaren waarin Europees Nederland na vijf bezettingsjaren (1940-’45) dankzij Amerikaanse Marshallhulp aan zijn wederopbouw werkte, Indonesië het Koninkrijk had verlaten en de Nederlandse Antillen, met name Aruba en Curaçao, door de Tweede Wereldoorlog welvarender waren dan ooit. ‘Toen het even wat minder ging – in 1953 na de Watersnoodramp – werd er op de eilanden en in Suriname gecollecteerd voor de Zeeuwse medeburgers: de wil om elkander bij te staan.’

Haagse bril of Antilliaanse ogen?

De zes Antilliaanse eilanden werkten evenzeer op eigen kracht aan welvaart en welzijn, aldus Goedgedrag. ‘Antwoord geven op de vraag in hoeverre dat is gelukt, hangt sterk af van de manier waarop je naar die eilanden kijkt. Haagse politici kijken heel vaak naar de eilanden door de Haagse bril. Wat gebeurt er als we de eilanden bezien met bijvoorbeeld Portugese of Colombiaanse ogen? Of beter nog, met Antilliaanse ogen. De waarden van Europees Nederland zijn zo heel anders dan die van Zuid-Amerika.

Mensen met de Haagse bril vinden vooral handel en financiën belangrijk. Antilliaanse mensen vinden vriendschap, elkaar begroeten, muziek en familie belangrijk, ook terecht. Laten we eerlijk zijn, Antillianen kunnen meestal beter dansen dan Haagse politici. Nuchtere Nederlanders kunnen een voorbeeld nemen aan de vrolijke, uitbundige lach van de Curaçaose man en vrouw. In Nederland is tijd geld. Efficiënt zijn is belangrijk! Op de Antillen is vriendschap geld.’

Op de website www.genootschapnederlandaruba.nl kunt u de integrale tekst lezen van de toespraak.

* * *

Staatsraad Paul Comenencia waarschuwt voor verschraling koninkrijksbanden en bepleit actievere rol Caribische rijkdelen in besluitvorming op rijksniveau

Paul Comenencia, staatsraad van het Koninkrijk, heeft medio december in een lezing op Curaçao gewaarschuwd voor verschraling van de koninkrijksbanden. Hij pleit ervoor dat de Caribische rijkdelen zich meer interesseren voor de koninkrijksrelaties.

‘Het Statuut voor het Koninkrijk heeft meer potentieel dan alleen de stok te zijn om elkaar mee te slaan of elkaar de maat te nemen. Het biedt voldoende aanknopingspunten om een actievere rol te spelen in de besluitvorming op Koninkrijksniveau, zolang men maar uitgaat van een positieve, ruimdenkende interpretatie van het Statuut en van de Koninkrijksbanden,’ zo zei hij.

Actief meedoen

Volgens de oud-consul-generaal van het Koninkrijk der Nederlanden in Rio de Janeiro betekent dit ‘actief meedoen’. Alleen dan en door mee te denken kan Curaçao bereiken dat zijn stem voldoende meetelt. Zodanig dat beleidsmakers in Den Haag in hun afwegingen steeds vanzelfsprekender ook de Curaçaose en de bredere Caribische dimensie van de Koninkrijksbelangen betrekken.’

Hij wees erop dat de belangen van koninkrijkspartner Nederland steeds meer met de rest van de Europese Unie verstrengeld zijn geraakt. Nederland is op veel gebieden niet zelfstandig meer. ‘Voor de Caribische landen reden te meer om zich ook in het EU-dossier veel actiever op te stellen dan voorheen. De verantwoordelijkheid voor het succes van het Koninkrijk ligt niet alleen aan deze kant van de oceaan.’

Tegengaan verschraling koninkrijksbanden

Comenencia meent dat van de Koninkrijksregering mag worden verwacht dat zij ‘in de ware geest van het Koninkrijk’ de Caribische rijkdelen actief en voldoende betreft bij de behandeling van aangelegenheden van het Koninkrijk. En ook de tijd en ruimte gunt om adequaat in te spelen op en mee te bewegen met mondiale ontwikkelingen waar het Koninkrijk bij betrokken is. De staatsraad: ‘Maar als Curaçao en de andere eilanden inderdaad het nut zien van deelgenootschap in het grotere verband van het Koninkrijk en Europa, hebben zij wel het

grootste belang bij het tegengaan van verdere verschraling van de koninkrijksbanden en het voorkomen dat wij als partners in het Koninkrijk onbewust en ongewild van elkaar afdrijven.’

Geopolitiek relevante partner

Geopolitiek slim denkende Caribische rijkdelen en een meer inclusief en strategisch denkend Nederland doen er goed aan samen te concluderen dat onze gemeenschappelijke toekomst voorlopig het best gediend is met een hecht koninkrijksverband, met wortels in zowel Europa als het Caribisch Gebied, aldus Comenencia.

‘De stabiliteit en rechtszekerheid op onze eilanden is ermee gediend, de bestuurlijke vrijheid wordt er niet minder door en waar de verantwoordelijkheden gedeeld worden, zoals de buitenlandse betrekkingen, defensie en de rechtspraak, wordt ook de rekening gedeeld, volgens een voor de lokale belastingbetaler niet onvoordelige formule. En Nederland, op het wereldtoneel hoe dan ook een kleine speler, kan zich, mede door zijn aanwezigheid zowel in Europa als op het westelijk halfrond, blijven profileren als een geopolitiek relevante partner in de internationale verhoudingen.’

Hij verwees naar een constatering van de Raad van State uit 2003 die voor alle landen geldt: de soevereine, van niets of niemand afhankelijke staat – als die al ooit heeft bestaan – is er niet meer. ‘De keus is steeds vaker: meedoen aan een grensoverschrijdende rechtsorde en daarop, bescheiden, invloed uitoefenen of autonomie bewaken en daardoor steeds vaker overgeleverd zijn aan wat andere, meer invloedrijke, staten eenzijdig of gezamenlijk beslissen.’

Op de website www.genootschapnederlandaruba.nl kunt u de integrale tekst lezen.

* * *

Henk Timmer reageert op uitspraken hoogleraar staatsrecht Paul Bovend'Eert

Een onafhankelijk Aruba is niet aan de orde

Henk Timmer

Hoogleraar staatsrecht Paul Bovend'Eert (Radboud Universiteit Nijmegen) vindt dat er de laatste jaren een andere wind waait op de Caribische eilanden. ‘Zelfs op Aruba dat eerst streefde naar totale onafhankelijkheid.’ Hij zei dit in een interview in Trouw (dd. 13 december 2019). Henk Timmer, erelid en medeoprichter van het Genootschap Nederland-Aruba, woonde en werkte van 1948 tot 1987 op Aruba. In onderstaande reactie gaat hij nader in op de uitlatingen van Paul Bovend'Eert.

‘Bovend'Eert zegt dat Aruba eerst streefde naar totale onafhankelijkheid. Dat is niet correct. Aruba wilde autonomie binnen het Koninkrijk: de uiteindelijk verkregen status aparte. Als dat niet zou lukken, zou Aruba als laatste redmiddel voor onafhankelijkheid kiezen.

Nunca, never, nooit

De VVD en SP komen regelmatig met suggesties voor een lossere band met de Cariben. Maar verwijderen of wijzigen kan niet zonder medewerking van de koninkrijkspartners. VVD-parlementslid André Bosman pleit voor een gemenebestrelatie, maar als ik daar met Arubaanse vrienden over spreek en uitleg dat ze in dat geval geen Nederlands paspoort meer hebben, is de reactie: 'nunca, never, nooit'. Wel 99 procent van de bevolking wil dat Nederlands paspoort niet kwijt, een paspoort dat staat voor vrijheid, stabiliteit, medische hulp, hoger onderwijs en garanties voor rechtszekerheid en goed bestuur.

Bovendien heeft bijna elke Arubaan familie in Nederland. Zo gaat een flink deel van de voor studie en opleiding in Nederland verblijvende jongelui na de opleiding in Nederland aan de slag. Nuttig voor het opdoen van werkervaring om daarna goed voorbereid naar Aruba terug te kunnen gaan. Maar een passende werkkring op Aruba is er niet altijd voor iedereen.

Sommigen kiezen een studierichting die op Aruba weinig kansen biedt of waar al ruimschoots in voorzien is, maar er zijn meer redenen om voorlopig maar in Nederland aan het werk te blijven, zoals het salarisverschil of een partner die in Nederland wil blijven. Ze houden veel van hun eiland, maar weten dat de wereld groter is dan Aruba.

Garantie status quo

De koninkrijksband is bovendien een garantie voor de status quo in de verhouding met buurland Venezuela. Een relatie met een groter land is en blijft noodzakelijk en Venezuela heeft bij diverse gelegenheden laten doorschemeren dat het die relatie graag wil aangaan. Maar het is niet ondenkbaar dat daarbij de territoriale onschendbaarheid in gevaar komt. Want Venezuela wil meer, althans de geschiedenis wijst in die richting.

In 1976 begon de toenmalige president van Venezuela Carlos Andrés Pérez een charmeoffensief, toen het kabinet-Den Uyl bij de Antillen aandrong om te kiezen voor onafhankelijkheid. Samengevat kwam dat hierop neer: toen Venezuela in 1821 onafhankelijk werd, voerden drie van de reeks eilanden voor de kust de Nederlandse vlag. Venezuela respecteerde die status quo, vanwege de goede relatie met Nederland.

In de Grondwet staat echter dat deze eilanden tot Venezolaans gebied behoren. 'Dus als Nederland hier weggaat, willen we graag dat u bij ons komt. Wij zullen echt niet zomaar binnenvallen, maar u zult wel met open armen ontvangen worden: ik val u aan met vriendschap', vertrouwde hij enkele prominente Arubanen toe.

Directe uitnodiging

In de sinds 1999 geldende Venezolaanse grondwet staat dat er wetgeving is die het mogelijk maakt dat gebieden op basis van de vrije wil van hun inwoners zich bij de republiek aansluiten (art.14). Een directe uitnodiging kennelijk bedoeld voor de ABC-eilanden. Vergelijkbaar met als er in de Nederlandse grondwet zou staan dat er wetgeving klaarligt om Vlaanderen in Nederland op te nemen.

Bosman stelt voor om als gemenebest te blijven samenwerken en daaraan vorm te geven via een jaarlijkse Assemblee van Regeringsleiders en de instelling van een Permanent Secretariaat (PS). Nuttig voor een goede samenwerking, maar zo'n assemblee en PS kunnen prima binnen het Koninkrijk ingesteld worden. Dat hoeft daar niet voor op de schop.'

* * * * *